

Vzdušný organismus

Margarethe Hauschková

Také vzdušný organismus je celistvý, i když ho samozřejmě lze stěží popsat, a je úzce spjatý s vodním organismem, neboť při dýchání se vzduch, respektive plynný živel noří do krve. Půlka vzdušného organismu tedy spočívá ve vodě, a jen když se astrální tělo, které ho ovládá, řádně nezanoří, objevují se v oblasti látkové výměny separátní vzdušné útvary, které sem nepatří, například ve formě nadýmání. Vzduch by měl být v člověku látkové výměny rozpuštěný v tekutinách.

Při studiu vzdušného organismu můžeme opět značně pokročit tím, že se nejprve vcítíme do *podstaty vzduchu* pozorováním fenoménu v atmosféře Země. - Ještě jednou odkazuji na vynikající knihu Theodora Schwenka *Citlivý chaos*. - Také vzdušný obal Země představuje celistvý útvar. Pohyby vzduchu se v něm odehrávají mezi polaritami oblastí vysokého a nízkého tlaku. Obrovské vzdušné masy se pohybují mezi póly a rovníkem. Fenomény se rychle střídají, meteorologické mapy musí být den co den nově zakreslovány. Některé bouře v sobě přitom mají cosi bytostného, proto se ještě i dnes na základě hlubokého instinktu dávají hurikánům jména. Všechny stavy se ve vzdušném živlu střídají mnohem rychleji, skoro bychom mohli říci náladověji než ve vodě. Ve zmiňované knize Theodora Schwenka jsou pohyby vzduchu, onen velmi citlivý, *vznětlivý charakter* vzduchu, na mnoha příkladech vědecky a zároveň názorně ukázány. Schwenk také zdůrazňuje, jak se ve vzduchu všechno děje rychleji, akutněji, chvějivěji. Vítr se náhle zvedne či obrátí, prudký poryv se přežene po vodě a vmžiku zvedne mohutné vlny. Další zvláštní vlastností vzduchu je jeho *elasticita*. Vodu nelze stlačit, vzduch však ano, přičemž roste vnitřní napětí, které může houstnout a nakonec se uvolnit v explozi. Z takovýchto krajních příkladů okamžitě cítíme, že vzduch, respektive plynný živel je utvářen povahou duševnosti, astrality. Tyto záležitosti zde ovšem nemohou být podány natolik vyčerpávajícím způsobem, aby souvislost mezi živlem vzduchu a astralitou, která ho prostupuje, byla naprosto zřejmá. Duše neboli astralita zprostředkuje člověku vědomí a pohyb, je to niternost, jejíž příbuznost ke světlu pocitově tušíme, je nevyčerpatelně hluboká jako hvězdný prostor. Také atmosféru známe jen málo, poněvadž ji studujeme jen fyzikálně; je protkána *světelnými stavy*, podobně jako je naše duše protkána stavy vědomí, ale také všim, co v podobě *tvarujících sil* přichází z hvězdného kosmu. Ze Slunce, Měsíce i všech planet sem září určitá působení. To vše nám zprostředkuje atmosféra; její barevné a zvukové divy jsou věčně proměnlivé jako naše city a svědčí o tom, že i ona představuje něco niterného; to znamená, že se v ní zrcadlí světová duševnost. Egypťané ještě spatřovali v ranních a večerních červánkách projevení světové duše. Nazývali ji Isis. A Isis byla hvězdný vesmír. K vesmíru také vzhlíželi jako k mocnostem stvorivším orgány fyzického těla. Světová duše Isis stvořila orgán oduševňující člověka, plíce. Osiris, jenž byl sluneční silou, učinil dech tvořivým v řeči a stvořil hrtan. A oba společně - tak si to lidé představovali - stvořili Hóra, srdce, mateřsky objaté plícemi.

Vraťme se však k našemu mikrokosmickému vzdušnému organismu. Všechna duševní hnutí působí bezprostředně na dýchání, jak může každý pozorovat sám na sobě. Vzdušný organismus tedy tělu zprostředkuje síly našeho individuálního astrálního těla, jeho prostřednictvím pronikají *podněty* až do fyzického těla. V astrálním těle se nacházejí formující a v pohyb uvádějící hvězdné síly. Řekové pro to ještě měli jasný cit. Když kráčeli vpřed, říkali si: podněcuje mě Mars; když ulehli, byl to Saturn, kdo je předal tíži; když seděli, cítili v sobě sílu trůnícího Jupitera. Ještě věděli, že všechny podněty k vnitřní aktivitě pocházejí z astrálního těla, z hvězdné duše člověka, jež je nositelem *Já*. Tuto skutečnost rozšířenou na obraz světa lidé spatřovali v Isidě s chlapcem Horem.

Existuje jeden fenomén, který ukazuje souvislost mezi pochody ve vzdušném organismu Země a pochody v mikrokosmu člověka, což je totéž jako příbuznost - jak by býval řekl Egyptan - světové duše a duše lidské. Pokud se totiž vzdušný organismus člověka dostatečně neosamostatnil vůči vnějšímu světu, reaguje chorobným způsobem na pohyby v atmosféře. Tak je tomu zvláště tehdy, když se při cyklonách vsouvá pod teplý vzduch studený a je pak uzavřen. Vzniká tím takzvaná okluze. Dříve než přístroje něco zaznamenají, může docházet k výskytu záchvatů dušnosti, mrtvic, pneumonie a chrlení krve. To jsou samozřejmě extrémní případy, každý ale zná bolesti jizev a obtíže všeho druhu při změně počasí. Také ve vzdušném organismu lze rozlišovat tři oblasti, mající charakter sálu, merkuru a sulfuru. K oblasti *hlavy* patří prostory se spíše *stojatým vzduchem*, který se v nich jen pomalu vyměňuje, jako například v dutinách kostí hlavy.

V oblasti *rytmické soustavy* je to *dechová funkce*, vlastně *velký merkuriální proces*, v němž se skrývají všechna tajemství léčení, dokážeme-li ho sledovat až do jeho nejjemnějších rozvětvení a účinků v organismu. Dýchání včetně oběhu totiž představuje velkou vyrovnávající soustavu mezi dvěma póly nervových procesů a procesů látkové výměny, z nichž by každý sám o sobě způsoboval onemocnění. Tady je poutání a uvolňování, hlubší zanořování duchovně-duševní složky a její opětné odpoutávání pozvednuto na rytmickou funkci. Mohli bychom také říci, že jsou tu vzájemně propleteny velké rytmy inkarnace a exkarnace, pozemského života a vzkříšení v duchu. Rodit se a umírat, spát a bdít, nadechovat se a vydechovat, to jsou velké merkuriální funkce, které byly dříve symbolizovány hadí holí, již Apollón propůjčil Merkurovi. Při hlubším pohledu přijdeme na to, že jsou to tři velké milosti, které znamenají léčení neduhů lidské existence.

A nakonec v *sulfurické oblasti látkové výměny* se odehrávají přeměny látek, tady plane sulfurizující plamen, který látky vede ze zemního živlu zpět do vyšších živlů, až do tepla. Je to dematerializující proces, *proces rozplývání*, na němž se podílí ponořená část vzdušného organismu.

Tak jako má vodní organismus zvláštní vztah k játrům, má vzdušný organismus takovýto vztah k *ledvinám*. Jsou to ony, kdo spotřebovává nejvíce kyslíku a vytváří potřebu vzduchu. Jsou to ony, kdo náš vzdušný organismus prozařuje vnitřním světlem. V kapitole o vnitřní vesmírné soustavě našich orgánů bude funkce ledvin probrána podrobněji.

Prostřednictvím vzdušného organismu tedy *oduševňujeme* celé tělo. Během embryonálního období působí duše neboli astrální tělo svým formujícím způsobem ještě více zvenčí, z obalů embrya, potom ho s prvním nadechnutím a s rozvinutím plic vtáhneme hlouběji dovnitř. Teprve pak jsme skutečně inkarnovaní. Vždyť slovo *caro* znamená maso. Dýchání udržuje po celý život spojení duchovně-duševní složky s tělesností. Kde se přestane dýchat, tam život odumře.

Pro masáž je opět důležité vcítit se do tělesného působení astrality. Astrální tělo se z dýchajícího středu rozchází do *polarity* tvorby *vědomí* na jedné a *pohybu* na druhé straně. To jsou ony dva výdobytky, jež nás pozvedají nad rostlinu, která ještě nemá duši. Astrální tělo vtiskuje svůj charakter vzdušnému organismu a je nadřazeno éternému tělu. Shora mu vtiskuje tvářnost a podněcuje ho zevnitř tam, kde se do něho noří. Vzduch je prostoupen formujícími silami; tuto skutečnost můžeme vidět na tvorbě oblaků. Schwenk mluví o diferencovaně utvářených vzdušných tělesech s citlivými povrchy.

Podaří-li se nám vnést něco z tohoto intimnějšího poznání do masážních pohybů, astrální tělo tím zvláště oslovíme. Vše podněcující v kvalitě hmatů, vše diferencovaně formující a vše, co je zdrojem vědomí, ho bude vtahovat. Astrální tělo neprobouzíme snově plošnou masážní prací, nýbrž prací vědomě lokalizovanou až bodovou. A o astrální tělo jako vodiče vyšší instance Já se koneckonců jedná, chceme-li se nově naučit poutání a uvolňování v Hippokratově smyslu.

V této knize může být uvedena pouze první charakteristika, může být pouze udán směr, jímž je třeba hledat nové porozumění

takovým oborům, jakým je masáž. Antropologii si lze osvojit jen zvolna. Mikrokosmos člověka je všechno jiné než technicky přehledná továrna či mechanismus, pro který si můžeme schovávat náhradní síly nebo ho opravovat podle mechanických zákonů. Je nekonečně složitou souhrou nebeských a zemských sil, duchovně- -duševní a fyzicky-tělesné složky. Avšak duchovní věda Rudolfa Steinera nám poskytuje pojmy, abychom do tohoto mikrokosmu mohli svým poznáváním zvolna pronikat.